

de NOTARIS weet raad

Na het overlijden van mijn man vorig jaar heb ik het vruchtgebruik over ons huis gekregen. Ik wil nu de woning rolstoelvriendelijk maken. Kan dat?

Het laten opnemen van vruchtgebruik in een testament heeft onder andere als doel de nalatenschap zoveel mogelijk te verkleinen zodat later de aanslag erfbelasting tot het minimum beperkt blijft. In uw testament gebiedt u dan dat na het eerste overlijden de kinderen het volledig eigendom van een goed (huis!) verkrijgen, terwijl de langstlevende partner er gewoon gebruik van kan blijven maken. Dit is met name zeer handig wanneer er een woning in de nalatenschap zit.

Later geen belasting

Feitelijk komt het erop neer dat de langstlevende partner reeds bij het eerste overlijden met de fiscus afreken, en wel over het te verwachten fictieve vruchtgebruik. Hoeveel is afhankelijk van factoren als levensverwachting (uw leeftijd) en de daarbij horende waardegroei van de woning tijdens het vruchtgebruik. Wanneer u later

ook komt te overlijden, hoeven uw kinderen geen belasting over die waardegroei te betalen. Zij zijn immers al eigenaar van de woning.

Testament is leidend

Om terug te komen op uw vraag zal ik u moeten verwijzen naar het testament van uw man. Daarin staat alles wat u wel en niet kunt doen met het vruchtgebruik: wel/geen nieuwe hypotheek, wel of niet verkopen en het geld opmaken, en dus ook of verbouwen is toegestaan. Vraag anders uw notaris om toelichting erop.

Mijn vriendin zegt dat als je vijf jaar of langer samenwoont de hele boedel van ons samen wordt. Klopt dit?

Nee, uw vriendin zit er ver naast. Er bestaat zoiets als een vijfjarentermijn, maar dat is een eis van de fiscus voor vrijstelling erfbelasting. Je moet namelijk in beginsel vijf jaar samengewoond hebben om recht te krijgen op de hoge partnervrijstelling. Over elke euro minder dan ruim zes ton hoeft men geen erfbelasting te betalen.

Geen gemeenschap

Hoe lang u dus ook samenwoont, uw spullen blijven altijd privé en zullen nooit gezamenlijk eigendom worden. Uitzondering hierop is hetgeen u afspreekt in een samenlevingscontract of een en/of rekening. Zaken die uiteindelijk vaak tot onenigheden leiden op het moment dat de relatie voorbij is. Dan zult u die bankrekening netjes willen verdelen volgens een overeen te komen verdeelsleutel.

Ik hoor al jaren niks meer van mijn zoon. Wat mij betreft hoeft hij niks van mij te erven. Hoe pak ik dat aan?

Het is goed dat u hierover nadenkt, want u noemt hier een heikele kwestie. U kunt hem onterven in een testament, maar hij blijft het recht houden om binnen vijf jaar na uw overlijden een beroep te doen op de legitieme portie. Nog altijd de helft van het erfdeel dat hij normaliter zou ontvangen. Bovenal bestaat er de kans dat hij van u gaat erven via uw vrouw. Als u getrouwd bent in gemeenschap van goederen en uw vrouw heeft geen tes-

tament, zal uw zoon indirect gewoon van u erven nadat u als eerste bent komen te overlijden. Uw vrouw verkrijgt immers uw volledige nalatenschap. Dergelijke zorgen zijn er niet wanneer u de langstlevende partner wordt.

Niet schenken

Ik adviseer u derhalve ook een testament te laten opstellen voor uw vrouw en alleszins uw nalatenschap te beperken. Schenken hoort niet tot uw opties. Bij de berekening van legitieme porties worden schenkingen gewoon meegenomen.

Een testament is mij teveel gedoe en ik heb het geld niet voor over. Kan ik nu als weduwe helemaal niks regelen?

Ja, er zijn nog mogelijkheden voor uw nalatenschap. We hebben het dan niet over het toedelen van waardevolle

zaken, het aanwijzen van iemand die voor u alles afwikkelt of over het richting geven van uw nalatenschap. Wat u kunt doen is een codicil opstellen.

Handgeschreven

Daarmee regelt u wie volgens u recht heeft op welke erfstukken zoals sieraden, kleding of inboedel. U kunt zelf uitmaken hoe u het opschrijft, maar zorg dat het document handgeschreven is en voorzien van uw handtekening alsmede een vermelding van de datum waarop u het codicil tekent.

Een vraag voor de notaris?

Stel uw vraag en krijg direct antwoord. Gratis en vrijblijvend. Mail uw vraag naar info@010notaris.nl of bel 010-7671700. Binnenkort starten we weer met een nieuwe serie inloopspreekuren. Nu in de ochtenduren.

PENSIOEN BELANGEN

Een belangrijk onderwerp in de discussie over pensioenen is hoe groot het economische draagvlak in Nederland is om het bestaande pensioenstelsel intact te houden. Dat is ook het onderwerp in deze NBP bijdrage.

Mondiaal gesproken is de consumptie gelijk aan de productie, rekening houdend met de investeringen en de vorming van voorraden. Deze regel geldt ook voor een land. Indien in een land de productie langdurig minder is dan de consumptie, verarmt het land. Nederland kent juist een andere situatie. Onze productie is hoger dan het totaal van onze consumptie en van onze investeringen. Daarom heeft Nederland ook een hoog overschot op onze nationale betalingsbalans. Nederland heeft al eeuwen lang een overschot op de nationale betalingsbalans. Toch is ons nationaal vermogen minder dan iemand kan verwachten wegens dat hoge, blijvende overschot. Een bekende uitspraak is: "Nederland spaart en blijft arm". Door de eeuwen heen is veel Nederlands spaargeld, dat in het buitenland werd belegd, verdampt.

Voor de totale omvang van de nati-

onale productie zijn twee zaken van groot belang, de omvang van de beroepsbevolking en hun productiviteit. De beroepsbevolking is, internationaal en historisch gezien, vaak minder dan 40% van de totale bevolking. Honderd personen moeten de kost verdienen voor zichzelf en nog eens voor 150 anderen. Veertig of vijftig jaar geleden was deze verhouding nog lager. Toen leefden in Nederland wel minder gepensioneerden, alleen de gezinnen waren veel groter. Ook werkten veel minder vrouwen dan tegenwoordig. De productiviteit in Nederland is goed, zowel de productiviteit op het werk als die in de samenleving. Nederland heeft internationaal gezien een goede infrastructuur, goed onderwijs en een goede dienstverlening.

Nederland heeft nu eigenlijk niet zo veel gepensioneerden, minder dan 20% van de gehele bevolking. De bevolking in Japan heeft thans al meer

dan 25% mensen, ouder dan 65, en naar verwachting zal dit aandeel in de Japanse bevolking over 20 jaar ten minste 35% bedragen. De schuld van de overheid is in Japan ongeveer 2,3 * het nationale inkomen. Japan heeft nog steeds een gezonde economie en de pensioenleeftijd in Japan is nog steeds lager dan in Nederland. Vergrijzing en een hoge staatsschuld hebben in Japan nog niet voor grote economische problemen gezorgd.

Verhoudingen

Deze gegevens zijn van belang om te berekenen welke pensioenleeftijd in Nederland redelijk is. Zolang het totaal van gepensioneerden en jeugd, beide groepen werken niet, minder dan de helft is van de totale bevolking, zijn voldoende mensen beschikbaar om te werken. Dat is in Nederland zo. Een andere maatstaf is de verhouding tussen de jaren, dat iemand werkt en de jaren dat hij met pensioen is. Deze

verhouding is meestal twee staat tot een. Veertig jaren werken betekent twintig jaar met pensioen. Stel dat iemand werkt vanaf 22 jaar en de verwachting is dat hij zestig jaar zal leven. Zodra de persoon de leeftijd van 62 jaar bereikt, kan hij met pensioen, want dan heeft hij 40 jaar gewerkt. Indien het totale pensioen, AOW en aanvullende pensioen, van deze persoon 65% van zijn gemiddelde salaris, aangepast voor de prijsstijging, wordt, dan is dat pensioen ongeveer even hoog als het gemiddelde pensioen van de huidige gepensioneerden.

Sparen

Welke prijs moet nu voor deze pensioenregeling worden betaald? De prijs is ongeveer een dag per week werken voor je totale pensioen, dat is AOW en het aanvullende pensioen. Nederland heeft een efficiënt pensioenstelsel, namelijk de combinatie van AOW en het aanvullende pensioen, waarvoor

gedurende de loopbaan voor gespaard wordt. Daarom zijn de kosten voor de pensioenen in Nederland lager dan in andere landen met een vergelijkbare pensioenregeling, waar nog nooit is gespaard voor het aanvullende pensioen.

Tot voor enige jaren kon iemand met 62 jaar vervroegd uittreden. Bij de formule 40 jaar werken en 20 jaar met pensioen was deze pensioenleeftijd redelijk. In de afgelopen jaren is de pensioenleeftijd al verhoogd van 62 naar 65 jaar. Mensen moeten langer doorwerken, alleen de levensverwachting vanaf 22 is niet zo hard gestegen. De wens van sommige organisaties dat de pensioenleeftijd weer 65 jaar wordt, kan met deze gegevens beter worden verklaard dan een pensioenleeftijd van 68 jaar. Wellicht meent onze overheid dat voor de burgers in Nederland geldt: 'In het zweet uws aanschijns zult gij uw brood verdienen!'